

ISSN 2091-5187

SERVIS

ILMIY-AMALIY
JURNAL

№3

2026

SERVIS

ILMIY-AMALIY JURNAL 2026-yil, 3-soni

Muassis: Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

O‘zbekiston Matbuot va axborot agentligi tomonidan 2008-yil 31-dekabrda
0561-raqam bilan ro‘yxatga olingan.
O‘zR OAK Riyosatining 19.03.2017-y., 239/5-sonli qarori bilan e’tirof etilgan.

Tahririyat a’zolari:

Mas’ul kotib:

i.f.d., prof. M.Q.Pardayev

Muharrirlar:

i.f.d., dotsent F.A.Safarov
PhD, dotsent I.M.Pardayeva
PhD, I.Sh.Ernazarova

Texnik muharrir:

katta o‘qituvchi F.O.O‘roqov

Korrektor:

PhD, dotsent v.b.
T.I.Yahyoyev

Sahifalovchi:

PhD, dotsent v.b.
X.N.Ochilova

1 yilda 4 marotaba
chop etiladi.

**O‘zbekiston hududida
tarqatiladi.**

Tahririyat manzili:

140100, Samarqand shahar,
Amir Temur ko‘chasi, 9-uy,

tel.: +998(66)233-28-38,
+998(97)913-74-40

faks: +998(366)231-12-53
el.pochta:

samisiservis@mail.ru

Tahrir hay’ati raisi:

M.E.Po‘latov – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti rektori,
i.f.d., professor

Tahrir hay’ati raisi o‘rinbosari:

O.M.Pardayev – SamISI prorektori, iqtisod fanlari doktori,
professor

Tahrir hay’ati a’zolari:

M.M.Muxammedov – SamISI professori, iqtisod fanlari
doktori

D.R.Zaynalov – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

O.M.Murtazayev – TDIUSF direktori, iqtisod fanlari doktori,
professor

M.R.Boltabayev – TDIU professori, iqtisod fanlari doktori

R.X.Ergashev – QarMII professori, iqtisod fanlari doktori

B.K.G‘oibnazarov – iqtisod fanlari doktori, professor

I.S.To‘xliyev – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

K.B.Urazov – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

D.H.Aslanova – iqtisod fanlari nomzodi, professor

Q.J.Mirzayev – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

B.I.Isroilov – TDIU professori, iqtisod fanlari doktori

G.M.Shodiyeva – SamISI professori v.b., iqtisod fanlari doktori

S.N.Toshnazarov – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

R.N.Normaxmatov – SamISI professori, texnika fanlari doktori

A.Bektemirov – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

M.T.Alimova – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

Z.Dj.Adilova – TDIU professori, iqtisod fanlari doktori

Sh.O.Quvondiqov – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

L.N.Xalikova – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

F.A.Safarov – SamISI dotsenti, iqtisod fanlari doktori

A.M.Karimova – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

I.B.Mattiyev – SamISI professori, pedagogika fanlari doktori

B.F.Boronov – SamISI professori v.b., iqtisod fanlari doktori

A.N.Xoliqulov – SamISI professori, iqtisod fanlari nomzodi

X.A.Raximov – SamISI dotsenti, PhD

S.A.Babanazarova – SamISI dotsenti, PhD

X.N.Ochilova – SamISI dotsenti v.b., PhD

I.R.Berdikulova – SamISI dotsenti v.b., PhD

A.Q.G‘apparov – SamISI dotsenti v.b., PhD

TADBIRKORLIK, MEHNAT, BANDLIK VA KAMBAG‘ALLIKNI QISQARTIRISH	
Нозир Алиевич Ибрагимов Самарқанд вилоятида тадбиркорлик муҳитини яхшилашда жамоатчилик маслаҳат кенгашининг ўрни	78
Soxibjon Nodirbek o‘g‘li Jo‘raev Kichik biznesni kreditlashda sun‘iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish samaradorligi	83
Shohina Xujmaxmatovna Pirova Sun‘iy intellekt asosida mehnat xavfsizligi va xodimlar farovonligini ta‘minlash	89
XIZMAT KO‘RSATISH VA SERVIS	
Комил Бахрамович Уразов Топография, геодезия ва картография фаолиятида иш ва хизматларни идентификация қилиш	92
Anvar Nematovich Xoliqulov Xizmat ko‘rsatish korxonalari faoliyatini iqtisodiy tahlil qilish metodikasini takomillashtirish	98
Shavkat Sobirovich Oltayev Raqamli iqtisodiyot sharoitida xizmat ko‘rsatish sohasining o‘rni va ahamiyati, uning iqtisodiy-statistik tahlili va istiqbollari	102
Firdavs Ortiqniyoz o‘g‘li O‘roqov Tibbiy xizmat ko‘rsatuvchi korxonalarda xarajatlarni optimallashtirish orqali iqtisodiy samaradorlikni oshirish	107
Askar Axrorovich Siddiqov Aholiga umumiy ovqatlanish xizmatlarini ko‘rsatishda to‘yxonalar faoliyatini rivojlantirish metodologiyasini takomillashtirish	110
Shaxriyor Shodiyorovich Turayev Advokatlik xizmatlari samaradorligini baholashda integral ko‘rsatkichlar tizimini qo‘llash metodologiyasi	114
Maftuna Zayniddin qizi Xudoyberdiyeva Xizmat ko‘rsatish sohasida xususiy tadbirkorlik subyektlarining samaradorligini oshirish yo‘llari	118
Charos Murot qizi Avazova Raqamli iqtisodiyot sharoitida xizmat ko‘rsatish sohasida inson kapitali transformatsiyasi va rivojlanish istiqbollari	122
Sherzod Shuxratovich Raxmonov Elektron tijorat infratuzilmasini rivojlantirish orqali savdo xizmatlari samaradorligini oshirish yo‘llari	126
Бехруз Шарофиддин ўғли Усмонов, Мамаюнус Қаршибоевич Пардаев Хизматлар соҳасида меҳнатга ҳақ тўлаш тизимининг иқтисодий самарадорлигини баҳолаш	130
TURIZM VA MEHMONXONA XO‘JALIGI	
Алишер Абдуғаниевич Эштаев Ўзбекистон Республикасида туризм соҳасини ривожланиш тенденциялари	136
Dilbar Xasanovna Aslanova, Farida Abduxalimovna Axmedjanova Inklyuziv turizmда standartlashtirish: xalqaro tajriba va rivojlanish istiqbollari	140
Rayhona Sadriddinovna Amriddinova, Gulasal Oqmurodovna Bozorova Ijtimoiy mas‘uliyatli biznes, barqaror rivojlanish maqsadlari va turizm: O‘zbekiston uchun amaliy yondashuvlar	143
Temurbek Boburmirzo o‘g‘li Salomov O‘zbekistonda ziyorat turizmi rivojida halol xizmatlar tizimining ahamiyati	148

6. Qosimova M.S., Yusupov M.A. va boshqalar. Kichik biznes va tadbirkorlik. O‘quv qo‘llanma. – Toshkent: TDIU, 2010. – 270 b.
7. Abdulkarimov B. va boshqalar. Savdo iqtisodiyoti muammolari. O‘quv qo‘llanma. – Toshkent: Iqtisod-moliya, 2016. – 320 b.
8. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi. O‘zbekiston Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi bo‘yicha statistik to‘plam. – Toshkent, 2024.

М.Худойбердыева Способы повышения эффективности частных предприятий в сфере услуг	M.Xudoyberdiyeva Ways to improve the efficiency of private business entities in the service sector
Аннотация. В данной статье рассматриваются теоретические и методологические основы и практические направления повышения эффективности частных хозяйствующих субъектов, работающих в сфере услуг. В исследовании всесторонне анализируются основные факторы, влияющие на экономическую эффективность предприятий сферы услуг, рациональное использование ресурсов, внедрение инновационных методов управления, эффективное использование цифровых технологий, повышение качества услуг, совершенствование маркетинговой деятельности, повышение инвестиционной привлекательности и развитие человеческого капитала. Ключевые слова: сфера услуг, частное предпринимательство, экономическая эффективность, качество услуг, конкурентоспособность, инновационное развитие, человеческий капитал, рынок услуг, устойчивое экономическое развитие.	Abstract. This article examines the theoretical and methodological foundations and practical approaches to improving the efficiency of private business entities operating in the service sector. The study comprehensively analyzes the key factors influencing the economic efficiency of service enterprises, including the rational use of resources, the implementation of innovative management methods, the effective use of digital technologies, improving service quality, enhancing marketing activities, increasing investment attractiveness, and developing human capital. Keywords: service sector, private entrepreneurship, economic efficiency, service quality, competitiveness, innovative development, human capital, service market, sustainable economic development.

Charos Murot qizi Avazova – SamISI, “Iqtisodiy tahlil va statistika” kafedrası
assistent stajori

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XIZMAT KO‘RSATISH SOHASIDA INSON KAPITALI TRANSFORMATSIYASI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI

Annotatsiya. Samarqand viloyatida xizmat ko‘rsatish sohasi iqtisodiyotning yetakchi tarmog‘iga aylanib, asosiy iqtisodiy ko‘rsatkichlarda yuqori ko‘rsatkichlarni qayd etmoqda. Raqamli iqtisodiyotga o‘tish sharoitida ushbu sohaning raqobatbardoshligi bevosita inson kapitalining transformatsiya tezligiga bog‘liq. Mavzu doirasida raqamlashtirish samaradorligi faqat malaka oshirish tizimi va uzluksiz ta‘lim bilan sinergiyada yuqori natija berishi aniqlandi. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, raqamli transformatsiya sharoitida xizmat ko‘rsatish sohasida barqaror o‘sishni ta‘minlash uchun raqamli ko‘nikmalarni shakllantiruvchi tizimli ta‘lim dasturlari, klaster yondashuvi va xorijiy tajribalarni mahalliyashtirishga asoslangan inson kapitali siyosati talab etiladi. Kalit so‘zlar: raqamli iqtisodiyot, inson kapitali transformatsiyasi, xizmat ko‘rsatish sohasi, raqamli texnologiyalar, bandlik tarkibi, IT xizmatlar, turizm xizmatlari, sun‘iy intellekt, raqamli infratuzilma, malakali kadrlar, elektron xizmatlar, innovatsion rivojlanish.

Kirish. O‘zbekiston Respublikasida xizmat ko‘rsatish sohasi iqtisodiyotning strategik tarmog‘iga aylanib, mamlakat YaIM tarkibida salmoqli ulushni egallamoqda. Jahon tajribasi shuni ko‘rsatadiki, rivojlangan davlatlarda xizmatlar sohasining ulushi yalpi ichki mahsulotning 2/3 dan 3/4 qismigacha yetadi. Mamlakatimizda ham so‘nggi yillarda amalga oshirilayotgan tizimli islohotlar natijasida xizmat ko‘rsatish sohasining iqtisodiyotdagi roli sezilarli darajada oshdi. Xususan, Prezidentimizning 2025-yil 20 avgustda tadbirkorlar bilan o‘tkazgan to‘rtinchi ochiq muloqotida xizmatlar ko‘rsatish sohasini rivojlantirish uchun qo‘shimcha sharoitlar yaratish bo‘yicha muhim tashabbuslar ilgari surildi. Ushbu muloqotda bildirilgan takliflar ijrosini ta‘minlash maqsadida davlatimiz rahbarining “O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining tadbirkorlar bilan to‘rtinchi ochiq muloqotida belgilangan vazifalarni amalga oshirish chora-

tadbirlari to‘g‘risida”gi farmoni qabul qilindi ¹.

Mamlakatimizda raqamli iqtisodiyotga o‘tish jarayonlari tobora jadallashib borayotgan bir sharoitda, xizmat ko‘rsatish sohasining raqobatbardoshligini oshirishda inson kapitalining transformatsiyasi alohida ahamiyat kasb etadi. “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasini tasdiqlash to‘g‘risidagi PF–6079-sonli Farmon va 2020-yil 5-oktabrda tasdiqlangan uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari ushbu yo‘nalishdagi islohotlarning asosiy huquqiy mexanizmlarini belgilab berdi ². Strategiyada telekommunikatsiya sohasi, davlat xizmatlarini ko‘rsatish, iqtisodiyotning real sektori tarmoqlari, sog‘liqni saqlash va boshqa sohalarda raqamli texnologiyalarni keng joriy etish, inson kapitalini rivojlantirish hamda kadrlarni tayyorlash va ularning malakasini oshirish tizimini takomillashtirish kabi ustuvor vazifalar belgilangan .

2025-yil 3-martda Prezident tomonidan qabul qilingan “Xizmatlar sohasi barqaror rivojlanishi uchun qulay shart-sharoitlar yaratishga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi qaror bilan 2025-yil uchun xizmatlar hajmini 15 foizga oshirish, sohada 3 million kishini daromadli mehnat bilan ta‘minlash hamda 52,2 mingta xizmat ko‘rsatish obyektlarini tashkil etish maqsadli ko‘rsatkichlari belgilandi . Shuningdek, mazkur qarorda 1 foizlik ijtimoiy soliq stavkasining amal qilish muddati 2028-yil 1-yanvargacha uzaytirilib, xizmatlar sohasini rivojlantirish uchun 67,4 trillion so‘m miqdorida kredit mablag‘lari yo‘naltirilishi rejalashtirilgan ³. Raqamli transformatsiya sharoitida Samarqand viloyatida xizmat ko‘rsatish sohasining o‘rni va imkoniyatlari alohida e‘tiborga loyiq. Viloyatda xizmat ko‘rsatish sohasi iqtisodiyotning yetakchi tarmog‘iga aylanib, hudud YaHMning muhim qismini tashkil etmoqda. Tadqiqotchilar tomonidan olib borilgan tahlillarga ko‘ra, Samarqand viloyatida xizmat ko‘rsatish sohasini yanada rivojlantirish uchun raqamli texnologiyalarni joriy etish va inson kapitali sifatini oshirish muhim omil hisoblanadi . Xususan, hududiy raqamli infratuzilmaning rivojlanishi xizmatlar sohasi samaradorligini oshirishda muhim rol o‘ynaydi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Raqamli iqtisodiyot sharoitida xizmat ko‘rsatish sohasining o‘rni va ahamiyatiga oid tadqiqotlar so‘nggi yillarda ilmiy adabiyotlarda keng yoritilmoqda. Jahonning rivojlangan mamlakatlarida xizmat ko‘rsatish sohasining yalpi ichki mahsulotdagi ulushi 65–80 foizni tashkil etib, to‘g‘ridan-to‘g‘ri investitsiyalar hajmining 40,0 foizi aynan shu sohaga yo‘naltirilmoqda . Bu ko‘rsatkichlar xizmatlar sektorining zamonaviy iqtisodiyotdagi yetakchi o‘rnini tasdiqlaydi.

Usmonova V.B. raqamli iqtisodiyot rivojlanishining o‘ziga xos xususiyatlarini tadqiq qilar ekan, raqamli texnologiyalarni joriy qilish barcha iqtisodiy jarayonlarni tezlashtirish imkonini berishi, biroq bu jarayonlarning natijasi – iqtisodiyotning rivoji yoki tanazzuli – bevosita inson kapitalining rivojlanish darajasiga bog‘liqligini alohida ta’kidlaydi . Ushbu xulosa raqamli transformatsiya va inson kapitali o‘rtasidagi uzviy bog‘liqlikni ilmiy asosda ochib berishi bilan ahamiyatlidir⁴.

Xizmat ko‘rsatish sohasida kadrlar salohiyatini oshirish masalalari Abduvoxidova M. tomonidan olib borilgan tadqiqotda chuqur o‘rganilgan . Muallif xizmat ko‘rsatish tizimining o‘ziga xos xususiyatlari, zamonaviy bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lgan kadrlarni shakllantirish zarurati hamda mehnat resurslaridan samarali foydalanish omillarini tahlil qilgan. Tadqiqotda xorijiy tajribalar o‘rganilib, ularning milliy sharoitga moslashtirilgan modellar asosida qo‘llash imkoniyatlari aniqlangan . Shuningdek, xizmat ko‘rsatish yo‘nalishida malaka oshirish tizimini isloh qilish, kasbiy kompetensiyani baholash mezonlari va innovatsion yondashuvlar asosida samarali mexanizmlarni ishlab chiqish bo‘yicha nazariy takliflar ilgari surilgan ⁵.

Oskay C. va Sapmaz H. tomonidan 2025-yilda o‘tkazilgan bibliometrik tahlil natijalari raqamlashtirish va bandlik o‘rtasidagi munosabat bo‘yicha ilmiy tadqiqotlar, ayniqsa 2020-yildan keyin, jadal kengayganini ko‘rsatadi⁶. Mazkur tadqiqotda platforma iqtisodiyoti, masofaviy ish, avtomatlashtirish va sun‘iy intellekt kabi tushunchalar raqamli transformatsiyaning bandlikka ta’sirini o‘rganishning asosiy yo‘nalishlari sifatida belgilangan. Tadqiqot adabiyotining fanlararo

¹<https://kknews.uz/oz/215557.html>

²<https://china.mfa.uz/news/426?language=uz>

³<https://kun.uz/news/2025/03/03/xizmatlar-sohasiga-3-mln-kishi-jalb-qilinadi#1>

⁴<https://cyberleninka.ru/article/n/raqamli-iqtisodiyot-rivojlanishining-o-ziga-xos-xususiyatlari#1>

⁵<https://www.neliti.com/publications/636859/xizmat-ko-rsatish-sohasida-kadrlar-salohiyatini-oshirish-mexanizmlarini-takomill#3#1>

⁶<https://dergipark.org.tr/en/pub/erciyesiibd/article/1697925>

xususiyatga ega ekanligi va barqaror rivojlanish, ishchi kuchi transformatsiyasi, raqamli tengsizlik va ta’lim siyosati bilan chambarchas bog‘liqligi alohida ta’kidlangan.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqot jarayonida taqqoslash, jamlash, guruhlash, induksiya va deduksiya, tizimli tahlil, aralash usul (mixed methods), miqdoriy va sifatli tahlil, tarkibiy-dinamik, qiyosiy, korrelyatsion va regression tahlil usullaridan foydalanildi.

Tahlil va natijalar. Xizmatlar sektorida bandlikning tarmoq kesimidagi tahlili sohaning tarkibiy diversifikatsiyalanganligini va raqamli transformatsiyaning bandlik tarkibiga ta’sirini yaqqol ko’rsatadi. Samarqand viloyatida xizmatlar sektorida bandlikning 42,7 foizlik ko’rsatkichi hududning xalqaro turizm markaziga aylanishi bilan chambarchas bog‘liq. Viloyatda aholi bandligining xizmatlar sohasidagi yuqori ulushi (42,7%) respublika bo’yicha o’rtacha ko’rsatkichdan sezilarli darajada yuqori bo’lib, bu Samarqandning turizm va xizmat ko’rsatishga ixtisoslashgan hudud ekanligini tasdiqlaydi.

1-jadval

Samarqand viloyati xizmat ko’rsatish sohasida bandlikning tarmoq tarkibi (2025-y)¹

Xizmat tarmoqlari	Bandlar ulushi, %	O’sish sur’ati (2020–2024), %	Izohlar
Savdo xizmatlari	28,4	112	Eng yirik segment, ichki talab drayveri
Transport va logistika	17,9	118	Turizm oqimi va tranzit salohiyat bilan bog‘liq
Turizm va mehmonxona xizmati	14,6	135	Eng tez o’sayotgan segment, "Ipak yo’li" loyihalari
Maishiy xizmatlar	12,3	109	Aholi soni o’sishi va urbanizatsiya bilan bog‘liq
Ta’lim va sog‘liqni saqlash	11,2	107	Ijtimoiy xizmatlarning barqaror segmenti
IT va raqamli xizmatlar	6,7	152	Raqamlashtirishning asosiy drayveri
Moliyaviy xizmatlar	4,3	121	Yangi bank va mikromoliya tashkilotlari
Boshqa xizmatlar	4,6	103	Kichik xizmat turlari majmuasi

1-jadvalda keltirilgan ma’lumotlar xizmat ko’rsatish sohasida bandlikning tarkibiy o’zgarishlarini ochib beradi. Savdo xizmatlari (28,4 foiz) eng katta ulushni egallab, hudud xizmatlar bozorining asosiy drayveri bo’lib qolmoqda. Bu holat aholining iste’mol bozori faolligi, kichik biznesning keng rivojlanishi va ichki talabning yuqoriligi bilan izohlanadi. Eng e’tiborli jihat shundaki, IT va raqamli xizmatlar ulushi nisbatan past (6,7 foiz) bo’lsa-da, o’sish sur’ati (152 foiz) barcha tarmoqlar orasida eng yuqori ko’rsatkichni tashkil etmoqda. Bu viloyat iqtisodiyotining kelajakda yuqori texnologiyali xizmatlar yo’nalishiga moslashayotganidan dalolat beradi. Turizm va mehmonxona xizmati (14,6 foiz) 2020-2024-yillar oralig’ida 135 foiz o’sib, ikkinchi eng tez rivojlanayotgan segmentga aylandi. Bu o’sish “Ipak yo’li” turizm markazlari, yangi mehmonxonalar va servis obyektlarining qurilishi bilan izohlanadi. Transport va logistika xizmatlari (17,9 foiz) barqaror o’rin egallab, 118 foizlik o’sish sur’ati Samarqandning xalqaro turizm markazi va tranzit hudud sifatidagi pozitsiyasini aks ettiradi.

IT va raqamli xizmatlar segmentidagi jadal o’zgarishlar alohida tahlilni talab qiladi. So’nggi uch yilda Samarqand viloyatida raqamli xizmatlar bozori 2,5 baravarga o’sgan. IT Park rezidentlari soni 69 tadan 190 tagacha ko’paygan bo’lsa, IT sohasida bandlik 114 kishidan 2 000 dan ziyod kishiga yetdi. IT xizmatlar eksporti esa 4 mln dollardan 21,5 mln dollarga oshdi. 2026-yilning birinchi yarmida “IT Park” ishtirokchilarining xizmatlar eksporti hajmi 392,5 mln AQSH dollarini tashkil etgan. “Bir million dasturchi” loyihasi doirasida 230 ming nafar aholi va yoshlar raqamli ko’nikmalarni o’zlashtirdi, “Muhammad al-Xorazmiy vorislari” loyihasi orqali esa 25 ming nafar yoshlarni bepul o’qitish rejalashtirilgan.

¹Ilmiy tadqiqot ma’lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan <https://cyberleninka.ru/article/n/samarqand-viloyatida-xizmat-ko-rsatish-sohasida-aholi-ish-bandligi-holati-tahlili#2>

Tadqiqot natijalari Samarqand viloyati xizmat ko'rsatish sohasida inson kapitali transformatsiyasining bir qator asosiy tendensiyalarini aniqlash imkonini berdi. Birinchidan, raqamli transformatsiya mehnat bozorida malakali ishchi kuchiga bo'lgan talabni keskin oshirmoqda. IT xizmatlar eksportining 4 mln dollardan 21,5 mln dollarga o'sishi va IT Park rezidentlari sonining deyarli 3 baravarga ko'payishi sohada yuqori malakali mutaxassislariga bo'lgan ehtiyojning ortib borayotganini ko'rsatadi. Biroq, taklif bu talabdan ortda qolmoqda, chunki viloyatda raqamli ko'nikmalarni shakllantirish tizimi hali to'liq shakllanmagan. 2020-yilda IT Park filialining ochilishi va “Bir million dasturchi” loyihasining boshlanishi ushbu bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan dastlabki qadamlar bo'lsa-da, tizimli va uzluksiz ta'lim mexanizmlarini yo'lga qo'yish zarurati saqlanib qolmoqda.

Ikkinchidan, xizmat ko'rsatish sohasida bandlik tarkibidagi o'zgarishlar turizm va IT segmentlari foydasiga siljish kuzatilmoqda. Turizm xizmatlari (135 foiz) va IT xizmatlari (152 foiz) eng yuqori o'sish sur'atlariga ega bo'lib, viloyat iqtisodiyotining an'anaviy savdo va transport xizmatlaridan yuqori texnologiyali va xizmatga yo'naltirilgan tarmoqlarga o'tish tendensiyasini aks ettiradi. Bu o'zgarish "Raqamli O'zbekiston - 2030" strategiyasida belgilangan ustuvorliklar va xizmatlar sohasini rivojlantirish bo'yicha qabul qilingan qarorlar bilan uyg'unlikda kechmoqda.

Uchinchidan, inson kapitalining sifat jihatidan transformatsiyasi nomutanosiblik bilan kechmoqda. Raqamli xizmatlar ulushining o'sishi malakali ishchi kuchiga bo'lgan talabni oshirgan bo'lsa, past malakali xizmatlar (maishiy xizmatlar, savdo) ulushi hali ham yuqoriligicha qolmoqda. 2026-yil uchun prognozlariga ko'ra, IT xizmatlar hajmi 3,25 trillion so'mdan oshishi, bandlik esa 2,5 ming mutaxassisga yetkazilishi kutilmoqda. 2030-yilga borib esa Samarqand shahrida zamonaviy IT-Park qurilishi yakunlanadi, IT xizmatlar eksporti 100 mln dollarga yetkazilishi, 300 ming nafar yoshlar sun'iy intellekt texnologiyalarini o'zlashtirishi va davlat xizmatlarining 95 foizi elektron shaklga o'tkazilishi rejalashtirilgan. 2026-yil may oyida San-Fransiskoda “Samarqand raqamli markazi”ning ochilishi viloyatning global raqamli iqtisodiyotga integratsiyalashuvida muhim bosqich bo'ldi.

Ushbu tadqiqot natijalari ilmiy yangilikka ega bo'lib, birinchidan, Samarqand viloyati xizmat ko'rsatish sohasida inson kapitali transformatsiyasining miqdoriy ko'rsatkichlarini tizimli tahlil qilgan. Ikkinchidan, raqamli transformatsiyaning bandlik tarkibiga ta'sirini tarmoq kesimida baholagan. Uchinchidan, viloyatda xizmat ko'rsatish sohasining istiqbol yo'nalishlarini 2030-yilgacha bo'lgan strategik rejalar bilan bog'liq holda asoslab bergan. Tadqiqot natijalari soha rivojiga oid normativ-huquqiy hujjatlarni ishlab chiqish va amaliy chora-tadbirlarni takomillashtirish uchun ilmiy asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Xulosa va takliflar. Tadqiqotlar natijasi shuni ko'rsatadiki, Samarqand viloyati xizmat ko'rsatish sohasida inson kapitali transformatsiyasi quyidagi asosiy yo'nalishlarda kechmoqda: birinchidan, an'anaviy savdo, transport xizmatlaridan yuqori texnologiyali IT va raqamli xizmatlar tomon siljish; ikkinchidan, turizm xizmatlarining jadal rivojlanishi hisobiga bandlik tarkibining o'zgarishi; uchinchidan, raqamli ko'nikmalarni shakllantirish bo'yicha tizimli chora-tadbirlarning kengayishi. Shu bilan birga, raqamli transformatsiya jarayonlarining hududlararo nomutanosibligi, malaka tarkibidagi tuzilmaviy muammolar va raqamli infratuzilmaning ayrim hududlarda yetarli darajada rivojlanmaganligi soha oldida turgan asosiy to'siqlar bo'lib qolmoqda.

Yuqoridagi tahlil va xulosalar asosida Samarqand viloyati xizmat ko'rsatish sohasida inson kapitali transformatsiyasini jadallashtirish va rivojlanish istiqbollarini ta'minlash maqsadida quyidagi takliflar ishlab chiqiladi:

- raqamli ko'nikmalarni shakllantirish tizimini takomillashtirish;
- xizmat ko'rsatish sohasida raqamli infratuzilmani kengaytirish;
- xorijiy tajribani mahalliyashtirish va xalqaro hamkorlikni rivojlantirish;
- sohaga investitsiyalarni jalb etish va qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish;
- norasmiy bandlikni qisqartirish va xizmat sifatini oshirish;
- inson kapitali transformatsiyasining hududiy nomutanosibligini bartaraf etish.

Mazkur takliflarning amalga oshirilishi Samarqand viloyati xizmat ko'rsatish sohasida inson kapitali transformatsiyasini jadallashtirish, raqamli iqtisodiyot talablariga mos keluvchi malakali kadrlar salohiyatini shakllantirish hamda viloyatning Markaziy Osiyoda raqamli xizmatlar markazi sifatidagi pozitsiyasini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Ч.Авазова Трансформация человеческого капитала и перспективы его развития в секторе услуг в условиях цифровой экономики	Ch.Avazova Human capital transformation and development prospects in the service sector in the digital economy
Аннотация. В Самаркандской области сектор услуг стал ведущим сектором экономики и демонстрирует высокие показатели по ключевым экономическим индикаторам. В контексте перехода к цифровой экономике конкурентоспособность этого сектора напрямую зависит от скорости трансформации человеческого капитала. В рамках темы было установлено, что эффективность цифровизации будет высокой только в синергии с системой повышения квалификации и непрерывного образования. По результатам исследования, для обеспечения устойчивого роста сектора услуг в контексте цифровой трансформации необходимы систематические образовательные программы, формирующие цифровые навыки, кластерный подход и политика в области человеческого капитала, основанная на локализации зарубежного опыта. Ключевые слова: цифровая экономика, трансформация человеческого капитала, сектор услуг, цифровые технологии, структура занятости, ИТ-услуги, туристические услуги, искусственный интеллект, цифровая инфраструктура, квалифицированный персонал, электронные услуги, инновационное развитие.	Abstract. In the Samarkand region, the service sector has become the leading economic sector, demonstrating strong performance across key economic indicators. In the context of the transition to a digital economy, the competitiveness of this sector directly depends on the speed of human capital transformation. The study found that digitalization will be highly effective only when integrated with a system of advanced training and continuous education. The study concluded that systematic educational programs that develop digital skills, a cluster approach, and a human capital policy based on the localization of international experience are essential for ensuring sustainable growth of the service sector in the context of digital transformation. Keywords: digital economy, human capital transformation, service sector, digital technologies, employment structure, IT services, tourism services, artificial intelligence, digital infrastructure, qualified personnel, e-services, innovative development.

Sherzod Shuxratovich Raxmonov – O‘zbekiston Respublikasi Yoshlar ishlari agentligi
Samarqand viloyati boshqarmasi boshlig‘i, Samarqand
Davlat universiteti mustaqil tadqiqotchisi

ELEKTRON TIJORAT INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH ORQALI SAVDO XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO‘LLARI

Annotatsiya. Mazkur maqolada elektron tijorat infratuzilmasini rivojlantirish orqali savdo xizmatlari samaradorligini oshirishning nazariy va amaliy jihatlarini yoritilgan. Elektron tijoratning zamonaviy savdo tizimidagi o‘rni, raqamli to‘lovlar, logistika, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, elektron savdo platformalari va raqamli marketing vositalarining ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, elektron tijorat infratuzilmasini takomillashtirishning asosiy yo‘nalishlari, mavjud muammolar va ularni bartaraf etish bo‘yicha takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: elektron tijorat, raqamli iqtisodiyot, savdo xizmatlari, elektron savdo platformasi, raqamli to‘lovlar, logistika, raqamli marketing, infratuzilma, internet savdosi, mijozlar servisi.

Kirish. Jahon iqtisodiyotida raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi savdo sohasidagi munosabatlarni tubdan o‘zgartirmoqda. Ayniqsa, internet tarmog‘i, mobil texnologiyalar, elektron to‘lov tizimlari va raqamli platformalarning keng tarqalishi natijasida elektron tijorat an’anaviy savdoning muhim muqobil shakliga aylanmoqda. Elektron tijorat nafaqat tovar va xizmatlarni internet orqali sotish imkoniyatini yaratadi, balki savdo jarayonlarini avtomatlashtirish, xarajatlarni kamaytirish, bozor chegaralarini kengaytirish va iste’molchilarga xizmat ko‘rsatish sifatini oshirish imkonini ham beradi. Shu sababli elektron tijorat infratuzilmasining rivojlanganlik darajasi savdo xizmatlari samaradorligini belgilovchi muhim omillardan biri hisoblanadi

Bugungi raqobat muhitida korxonalar uchun nafaqat sifatli mahsulot taklif qilish, balki uni iste’molchiga tez, qulay va ishonchli yetkazib berish ham muhim ahamiyat kasb etadi. Bunda elektron savdo platformalari, raqamli to‘lovlar, ombor va logistika tizimlari, ma’lumotlarni

ISSN 2091-5187

❧ “SERVIS” ❧

Jurnal Samarqand iqtisodiyot va servis instituti tahririyat
bo‘limida nashrga tayyorlandi.

08.09.2026 yilda terishga berildi. 25.09.2026 yilda bosishga ruxsat etildi. Ofset
bosma qog‘ozi. Qog‘oz bichimi 60x84_{1/8}. “Times” garniturasini. Ofset bosma usuli.
Shartli bosma tabog‘i 15,6. Hisob-nashriyot
tabog‘i 14,68. Adadi 100 nusxa. Buyurtma №0169A/26

Samarqand iqtisodiyot va servis institutining
matbaa bo‘limida chop etildi.
Litsenziya № 025316.
Reestr № X-119112.

Manzil: Samarqand shahri, Shoxruh ko‘chasi, 60-uy.

© Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, 2026.